

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 26Co/21/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4122213148
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Pavol Pilek
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2023:4122213148.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Pileka a členov senátu JUDr. Romana Greguša a JUDr. Mareka Olekšáka, v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom: C. XXX/XX, XXX XX D., zastúpeného: HKP Legal, s.r.o., so sídlom: Ferdinova 9, 851 01 Bratislava - mestská časť Petržalka, IČO: 36 727 334, proti žalovanej v 1. rade: E. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom: XXX XX D. a žalovanému v 2. rade: E. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom: G. XXX/X, XXX XX D., o vypratanie nehnuteľnosti, o odvolaní žalovanej v 1. rade proti rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 19C/124/2022 – 84 zo dňa 16. augusta 2023, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok Okresného súdu Nitra č. k. 19C/124/2022 – 84 zo dňa 16. augusta 2023 potvrdzuje.

II. Žalovaná v 1. rade je povinná zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % na účet právneho zástupcu žalobcu do 3 dní od doručenia rozhodnutia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou doručenou Okresnému súdu Nitra dňa 22.12.2022 domáhal voči žalovaným uloženia povinnosti vypratať nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území H. I., obec D., okres D., evidované na liste vlastníctva č. XXX vedenom Okresným úradom Nitra, katastrálny odbor, a to: stavbu so súpisným číslom XXX – rodinný dom postavenú na pozemku parcelné číslo XXX a pozemky, parcely registra „C“ parcelné číslo XXX o výmere XXX m² – zastavaná plocha a nádvorie a parcelné číslo XXX o výmere XXX m² – záhrada (ďalej len ako „nehnuteľnosti“) a vypratané nehnuteľnosti mu odovzdať v lehote do 7 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Súčasne žiadal, aby mu súd priznal nárok na náhradu trov konania.

2. Okresný súd Nitra ako súd prvej inštancie vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 19C/124/2022 – 84 zo dňa 16. augusta 2023 (ďalej aj len „napadnutý rozsudok“) tak, že vo výroku I. uložil žalovaným povinnosť vypratať vyššie špecifikované nehnuteľnosti a odovzdať ich žalobcovi do 30 dní od právoplatnosti rozsudku a vo výroku II. priznal žalobcovi voči žalovaným v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. Súd prvej inštancie napadnutý rozsudok odôvodnil tým, že po vykonaní dokazovania ustálil, že žaloba bola podaná dôvodne. Žalobca podľa neho v konaní preukázal, že je výlučným vlastníkom nehnuteľností a žalovaní v priebehu konania nespochybnili, že tieto nehnuteľnosti užívajú; zároveň však súdu prvej inštancie nepredložili žiadny právny titul, z ktorého by vyplývalo ich oprávnenie na užívanie nehnuteľností. Žalovaní síce v priebehu konania poukazovali na súhlas žalobcu, ktorý mal žalovanej v 1. rade umožniť nehnuteľnosti užívať a tiež nájomnú zmluvu, od ktorej si odvodzovali toto právo, tieto však v konaní nepreukázali. Pokiaľ ide o súhlas žalobcu s užívaním nehnuteľností žalovanou v 1. rade, súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania preukázané, že žalobca v minulosti dovolil

žalovanej v 1. rade, aby nehnuteľnosti užívala a starala sa o ne. Zároveň bolo preukázané, že žalobca s užívaním nehnuteľností žalovanou v 1. rade v súčasnosti už nesúhlasí a žalovaných vyzval, aby sa z nehnuteľnosti vysťahovali. Písomný súhlas žalobcu s užívaním nehnuteľností žalovanou v 1. rade súdu predložený nebol. Nebolo preukázané, že žalobca sa mal vo vzťahu k žalovanej v 1. rade zaviazat' umožniť jej nehnuteľnosti užívať bez akejkoľvek ďalšej možnosti tento súhlas odvolať, či prevziať na seba akýkoľvek záväzok, na základe ktorého by mal strpieť užívanie nehnuteľností žalovanou v 1. rade, prípadne ďalšími osobami. Pokiaľ žalovaní na svoju obranu v konaní poukazovali aj na nájomnú zmluvu, ktorá nebola zo strany žalobcu ukončená, súd prvej inštancie skúmal, či takáto nájomná zmluva bola medzi žalobcom a žalovanými v 1. a 2. rade uzavretá a či na jej základe žalovaným vzniklo oprávnenie nehnuteľnosti užívať. Tvrdenia žalovaných o uzavretí nájomnej zmluvy žalobca poprel, žalovaní jej uzavretie nepreukázali. Žalovaní v konaní bližšie okolnosti uzavretia nájomnej zmluvy ani nepopísali. Vo vyjadrení k žalobe síce spomenuli, že so žalobcom mal byť dohodnutý nájom; ďalej však neuviedli, v akej výške, kedy sa tak malo stať a v konaní ani netvrdili, že žalobcovi za užívanie nehnuteľnosti platili akúkoľvek odplatu (nájom). Žalovaní súdu prvej inštancie predložili písomné vyjadrenie G. J., ktoré súd vzal do úvahy ako listinný dôkaz. Napriek označeniu tejto listiny ako „Svedecká výpoveď“, na tento dôkaz nebolo podľa súdu prvej inštancie možné nazerať ako na písomnú výpoveď svedka podľa ust. § 196 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „CSP“). G. J. nebola na vykonanie tohto úkonu zo strany súdu vyzvaná a nebola ani poučená podľa citovaného zákonného ustanovenia. K obsahu tohto vyjadrenia súd prvej inštancie dodal, že ani z tohto vyjadrenia nebola preukázaná existencia akéhokoľvek právneho titulu, na základe ktorého by žalovaným vzniklo oprávnenie sporné nehnuteľnosti užívať. G. J. v ňom len opísala osoby žalovaných ako osoby bezkonfliktné a starajúce sa o nehnuteľnosť, o súhlase žalobcu s užívaním nehnuteľností žalovanými, nájomnej zmluve či akomkoľvek inom právnom titule svedčiacom o oprávnení žalovaných nehnuteľnosti užívať sa nezmienila. Túto osobu súd na pojednávanie za účelom jej výsluchu nepredvolával, pretože žalovaná v 1. rade sa v lehote určenej súdom nevyjadřila, že na jej výsluchu trvá. Výsluch tejto svedkyne súd nepovažoval za potrebné vykonať aj vzhľadom na doručené písomné vyjadrenie tejto osoby. Pokiaľ išlo o tvrdenia žalovaných ohľadom údržby nehnuteľností a ich zveľadenia, tieto tvrdenia tiež žalovaní podľa súdu prvej inštancie nepreukázali. Naopak, z predložených fotografií súd prvej inštancie vyvodil záver o zhoršení ich stavu v roku 2022 v porovnaní s rokom 2014. Súd prvej inštancie navyše dodal, že ani preukázanie tejto skutočnosti, teda zhodnotenie nehnuteľností žalovanými, by samo o sebe nezaložilo oprávnenie žalovaných nehnuteľnosti užívať. Oprávnenie užívať nehnuteľnosti žalovanou v 1. rade a už vôbec nie žalovaným v 2. rade nebolo možné podľa súdu prvej inštancie vyvodit' ani z tej skutočnosti, že žalovaná v 1. rade mala doopatrovať jej a žalobcových rodinných príslušníkov. Týchto mala podľa jej vyjadrení v rokoch 2011, 2013 a 2014 pochovať. Tiež nebolo možné žalobe nevyhoviet' s poukazom na citový vzťah žalovanej v 1. rade k predmetným nehnuteľnostiam a ani s poukazom na jej zdravotný stav. Vzhľadom na tieto vyjadrenia žalovanej v 1. rade sa súd zaoberal aj posudzovaním žaloby vo vzťahu k žalovanej v 1. rade vo svetle dobrých mravov [§ 3 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“)] a dospel k záveru, že pre posúdenie rozporu s dobrými mravmi je nevyhnutné objektívne hľadisko, a nie subjektívne pocity. Aplikácia ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, t. j. ingerencia súdu do systému písaného práva, resp. jeho dodržiavania, by mala byť len vo výnimočných prípadoch (rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 25 Cdo 2895/99). V opačnom prípade by totiž takýto zásah všeobecných súdov mohol mať negatívny vplyv na zachovanie právnej istoty v dodržiavaní zákona, resp. v poskytnutí ochrany práva, ktoré vlastníkovi priznáva zákon. Z vykonaného dokazovania tak bolo súdu prvej inštancie zrejmé, že žalobca sa voči žalovanej v 1. rade nedopustil žiadneho úkonu, ktorý by mohol byť sám o sebe považovaný za úkon v rozpore s dobrými mravmi. Skutočnosť, že žalobca v minulosti toleroval, že žalovaná v 1. rade nehnuteľnosti užíva a teraz s uvedeným nesúhlasí, rozhodne nie je možné považovať za konanie v rozpore s dobrými mravmi. V neprospech žalobcu nie je podľa súdu prvej inštancie možné považovať ani to, že žalovaná v 1. rade v nehnuteľnosti v minulosti žila aj s ďalšími rodinnými príslušníkmi a o týchto sa starala až do ich smrti. Žalobcovi je totiž právo na vypratanie nehnuteľnosti dané priamo zo zákona a nie je samo o sebe konaním v rozpore s dobrými mravmi. Poukazovanie na citový vzťah žalovanej v 1. rade k dotknutým nehnuteľnostiam či doopatrovanie rodinných príslušníkov pred viac ako 9 rokmi, nemôže byť podľa súdu prvej inštancie dôvodom, pre ktorý by mal byť výkon ochrany vlastníckeho práva žalobcu považovaný za konanie v rozpore s dobrými mravmi, a to zvlášť za situácie, kedy mal súd z vykonaného dokazovania preukázané, že nehnuteľnosti chátrajú. Je potrebné si podľa neho uvedomit', že žalobca ako vlastník nehnuteľností má v zmysle Ústavy SR ako aj s poukazom na vyššie citované ustanovenie Občianskeho zákonníka, právo nehnuteľnosti užívať, zveľad'ovať, disponovať nimi, má tiež právo na ochranu voči každému, kto do

jeho vlastníckeho práva zasahuje. Použitie korektívu dobrých mravov v tomto prípade by podľa názoru súdu prvej inštancie neprimerane oslabilo vlastnícke právo žalobcu, ktorý nemá iný právny prostriedok, ktorý by mu umožnil jeho vlastnícke práva k dotknutým nehnuteľnostiam realizovať. Súd prvej inštancie zaujal v odôvodnení aj stanovisko k lehote na plnenie povinnosti tak, že podľa ustanovenia § 232 ods. 3 CSP lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd však môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu. Vzhľadom na všetky skutkové okolnosti daného prípadu, na skutočnosť, že žalovaná v 1. rade v predmetnom rodinnom dome prežila celý svoj život, i keď jej nesvedčí vlastnícke právo, považoval súd prvej inštancie za dôvodné určiť na vypratanie dlhšiu lehotu, a túto určil na 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

4. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol vo výroku II. napadnutého rozsudku v zmysle § 255 ods. 1 CSP, keďže žalobca bol v konaní úspešnou stranou sporu v rozsahu 100 %, zatiaľ čo žalovaní nedosiahli žiadny materiálne merateľný úspech.

5. Rozsudok súdu prvej inštancie bol žalovanej v 1. rade doručený dňa 28.08.2023. Dňa 04.09.2023 doručila žalovaná v 1. rade súdu prvej inštancie písomné podanie, v ktorom uviedla, že nezaložila svoju polovicu nehnuteľnosti kvôli užívaniu návykových látok, ale pôžičku mienila utrátiť na dlhy za elektriku a plyn. Ďalej v podaní žiadala súd prvej inštancie, aby predĺžil lehotu určenú rozsudkom na vypratanie nehnuteľnosti na dva mesiace vzhľadom na jej zlú finančnú situáciu a zhoršujúci sa zdravotný stav. Uviedla tiež, že v nehnuteľnosti má všetky osobné veci a po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie s ňou žalobca – brat prestal komunikovať; všetko podľa jej vyjadrenia konala v rámci dobrých mravov. Namietla aj rozhodnutie o trovách konania, avšak neuviedla dôvody, pre ktoré s ním nesúhlasí. Žalovaný v 2. rade odvolanie nepodal. Súd prvej inštancie žalovanú v 1. rade vyzval uznesením č. k. 19C/124/2022 – 95 zo dňa 08.09.2023, ktoré jej bolo doručené dňa 14.09.2023, aby v lehote 10 dní doplnila svoje podanie tak, že uvedie (i) či toto podanie mienila ako odvolanie a ak áno, proti ktorému rozhodnutiu súdu; (ii) v akom rozsahu toto rozhodnutie napáda; a (iii) čoho sa podaným odvolaním domáha (odvolací návrh). Žalovaná v 1. rade následne podaním, doručeným súdu prvej inštancie doručila odpoveď, v ktorom uviedla, že svoje podanie mienila ako odvolanie proti napadnutému rozsudku súdu prvej inštancie, a to v celom rozsahu (výrok I. aj II.) a navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie. Uviedla, že rozsudok považuje za nesprávny z nasledovných dôvodov:

a) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam [§ 365 ods. 1 písm. f) CSP];

b) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 365 ods. 1 písm. h) CSP].

6. K prvému odvolaciemu dôvodu [§ 365 ods. 1 písm. f) CSP] žalovaná v 1. rade v odvolaní uviedla, že nie je správne skutkové zistenie súdu prvej inštancie, že nebola medzi ňou a žalobcom uzatvorená nájomná zmluva o užívaní nehnuteľností. Súdu prvej inštancie mal byť na pojednávaní predložený písomný súhlas žalobcu s užívaním nehnuteľností za odplatu za to, že sa žalovaná v 1. rade postarala o pohreb ich matky a zároveň za to, že sa bude o nehnuteľnosti starať, čo malo byť potvrdené aj obomi žalovanými a svedeckou výpoveďou p. G. J.. Ďalej uviedla, že aj napriek tomu, že súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku konštatoval tvrdenia žalovaných o nájomnej zmluve a skutočnosť, že žalobca im dávnejšie umožnil užívať nehnuteľnosti s tým, že na oplátku budú robiť udržiavacie práce, ktoré im z času na čas nariadil a ktoré vždy preukázateľne vykonali (čo potvrdila aj suseda žalovaných), tak súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku konštatoval, že žalovaní pri tvrdeniach o vzniku nájomnej zmluvy „netvrdili, že žalobcovia za užívanie nehnuteľností akúkoľvek odplatu (nájom) platili.“ Uvedené žalovaná v 1. rade považuje za nesprávne, keďže nájomná zmluva vzniká podľa nej dohodou o užívaní veci a odplate, ktorá ale nemusí byť určená výlučne v peniazoch, pričom zákon nevyklučuje ani iné formy odplaty (plnenie v naturáliách alebo v službách). Podľa žalovanej v 1. rade nájomná zmluva na vznik nevyžaduje osobitnú písomnú formu a ak bol zo strany žalobcu udelený písomný súhlas žalovanej s užívaním nehnuteľnosti a tvrdenia žalovaných o tom, že bolo so žalobcom dohodnuté, že za užívanie nehnuteľností sa títo budú o nehnuteľnosti starať formou udržiavacích prác, podľa žalovanej v 1. rade je zjavné, že zákonné náležitosti vzniku nájomnej zmluvy boli splnené a nájomná zmluva vznikla, síce nevyhotovená v osobitnej písomnej forme a bez nájomného v peniazoch, ale s nájomným vo forme protislužieb. Vzhľadom na uvedené sú podľa žalovanej v 1. rade závery súdu prvej inštancie o tom, že nájomná zmluva nevznikla, predčasné, v rozpore s Občianskym zákonníkom a bez opory vo vykonanom dokazovaní. Ak chcel žalobca ukončiť nájom, mal tak podľa žalovanej v 1. rade urobiť v súlade s ustanoveniami zákona o nájomnej zmluve, k čomu podľa nej nedošlo.

7. K druhému odvolaciemu dôvodu [§ 365 ods. 1 písm. h) CSP] žalovaná v 1. rade v odvolaní uviedla, že nie je správny záver súdu prvej inštancie o tom, že žalobca sa voči žalovaným nedopustil konania

v rozpore s dobrými mravmi, keď podľa nej preukázateľne opakovane v rozpore s trestným zákonom vstupoval do nehnuteľností proti vôli žalovaných, a to napriek tomu, že išlo o ich obydlie, kričal a nadával žalovanej v 1. rade aj napriek tomu, že je psychiatrickou pacientkou a mimoriadne zle znáša akékoľvek spory a náročnejšie situácie; opakovane robil na žalovaných nátlak a nedôvodne volal na žalovaných políciu len za to, že užívajú nehnuteľnosti, v ktorých žalovaná v 1. rade vyrastala a nebyť bytovej mafie, tak by legálne bývala dodnes bez sporov so žalobcom.

8. K výroku II. o náhrade trov konania žalovaná v 1. rade neuviedla žiadnu odvolaciu argumentáciu.

9. K odvolaniu žalovanej v 1. rade sa vyjadril žalobca prostredníctvom právneho zástupcu tak, že považuje argumentáciu žalovanej v 1. rade uvedenú v odvolaní za irelevantnú, zmätočnú a zavádzajúcu. Žalovaná v 1. rade podľa neho dôvodne a účinne nepoprela žiadne relevantné časti odôvodnenia napadnutého rozsudku. Vzhľadom na skutočnosť, že žalovaná v 1. rade v rámci odvolania zo dňa 04.09.2023 neuviedla fakticky žiadne odvolacie dôvody, pre ktoré považuje napadnutý rozsudok za nesprávny, žalobca bol presvedčený, že podané odvolanie je nutné odmietnuť. Z opatrnosti však uviedol, že tvrdenie žalovanej v 1. rade o údajnej ústne uzatvorenej nájomnej zmluve k predmetným nehnuteľnostiam považuje za účelovo vykonštruované za účelom fabulácie potenciálnych odvolacích dôvodov a predlžovania súdneho konania. Žalobca v celom rozsahu poprel, že by niekedy so žalovanou v 1. rade uzatvoril (hoc aj ústne) nájomnú zmluvu k nehnuteľnostiam. Navyše, uvedené tvrdenie o existencii údajnej nájomnej zmluvy jednak odporuje tvrdeniu žalovanej v 1. rade obsiahnutému v odvolaní zo dňa 04.09.2023, v rámci ktorého žalovaná v 1. rade tvrdila, že nehnuteľnosti užíva na základe súhlasu žalobcu zo dňa 11.09.2019 (ktorý však bol žalobcom opakovane odvolaný, čo bolo v rámci vykonaného dokazovania v konaní preukázané a nesporné), a zároveň je takéto tvrdenie podľa neho v rámci odvolania nutné považovať za neprípustnú novotu v odvolacom konaní (v zmysle ust. § 366 CSP). Žalovaná v 1. rade už samotným podaním nekvalifikovaného odvolania dosiahla ňou požadovaný stav, kedy bude mať priestor minimálne dva mesiace na vypratanie nehnuteľností. Takiež tvrdenie žalovanej v 1. rade o údajnej naturálnej odplate nie je podľa žalobcu právne (či skutkovo) udržateľné, keďže v konaní nebola úhrada údajnej naturálnej odplaty preukázaná; naopak žalovaní spôsobovali počas (neoprávneného) užívania nehnuteľností žalobcovi dlhy a takmer ho ich neuváženým konaním o vlastníctvo nehnuteľností pripravili. Tvrdenie o údajnej nájomnej zmluve ďalej odporuje aj právnej teórii o právnych úkonoch, keďže v prípade nájomnej zmluvy sa jedná o dvojstranný vzťah, pričom súhlas žalobcu (ako vlastníka nehnuteľnosti) s takýmto úkonom nebol v konaní žiadnym spôsobom preukázaný. Žalobca uviedol, že nikdy neprejavil záujem o uzatvorenie nájomnej zmluvy k nehnuteľnostiam so žalovanými (či len niektorým z nich). Tvrdenie o údajnej nájomnej zmluve je zároveň v rozpore so zásadou koncentrácie konania, keďže ho žalovaná v 1. rade prezentovala až v rámci odvolania. Na záver žalobca uviedol, že z ľudsko-morálneho aspektu konania a postupu žalovaných v konaní, zvýrazneného aj podaním celkom nedôvodného odvolania, sa žalovaní zjavne snažia iba využívať dostupné procesné prostriedky na predlžovanie súdneho konania, bez náležitej skutkovej či právnej argumentácie, a preto žalobca podrobnejšie nebude reagovať na irelevantné tvrdenia žalovanej v 1. rade uvádzané v odvolaní, ale iba zotrvá na jeho doterajších písomných a ústnych vyjadreniach prezentovaných v konaní na súde prvej inštancie. Na základe uvedených skutočností navrhol, aby odvolací súd odvolanie žalovanej v 1. rade zamietol (prípadne odmietol), napadnutý rozsudok v celom rozsahu potvrdil a žalobcovi priznal voči žalovanej v 1. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

10. Žalovaná v 1. rade už na vyjadrenie žalobcu nereagovala.

11. Podľa Čl. 8 CSP, strany sporu sú povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu.

12. Podľa Čl. 11 ods. 4 CSP, súd pri rozhodovaní berie do úvahy len skutočnosti, ktoré vyšli najavo v tomto konaní, ak nejde o skutočnosti všeobecne známe alebo o skutočnosti ustanovené zákonom.

13. Podľa Čl. 15 ods. 1 CSP, dôkazy a tvrdenia strán sporu hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva tento zákon.

14. Podľa § 154 CSP, prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany možno uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí.

15. Podľa § 217 ods. 1 CSP, pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Ustanovenia o sudcovskej koncentrácii konania tým nie sú dotknuté.

16. Podľa § 366 CSP, prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

a) sa týkajú procesných podmienok,

b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo

d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

17. Podľa § 378 ods. 1 CSP, na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

18. Podľa § 379 ods. 1 CSP, odvolací súd je rozsahom odvolania viazaný okrem prípadov, ak

a) od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý odvolaním nebol dotknutý,

b) ide o nerozlučné spoločensťo podľa § 77 a odvolanie podal len niektorý zo subjektov,

c) určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

19. Podľa § 380 ods. 1 CSP, odvolací súd je odvolacími dôvodmi viazaný.

20. Podľa § 383 CSP, odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní.

21. Podľa § 385 ods. 1 CSP, na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

22. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

23. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

24. Podľa § 388 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

25. Podľa § 389 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak

a) neboli splnené procesné podmienky,

b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom,

c) súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom, alebo

d) nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané, zanikli alebo ak také dôvody neexistovali.

26. Podľa § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka, vlastník má právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje; najmä sa môže domáhať vydania veci od toho, kto mu ju neprávom zadržuje.

27. Odvolací súd prejednal odvolanie žalovanej v 1. rade v súlade s ust. § 378 a nasl. CSP, pričom dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

28. Odvolací súd v prvom rade uvádza, že sa cíti byť rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný a zároveň sa cíti byť viazaný aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie; z tohto dôvodu nenariadil na prejednanie odvolania pojednávanie, keďže nebolo potrebné doplniť alebo zopakovať dokazovanie (§ 385 ods. 1 CSP a contrario).

29. Odvolací súd zároveň konštatuje, že sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, na ktoré poukazuje a pre účely zdôraznenia jeho správnosti a vysporiadanie sa s odvolacou argumentáciou žalovanej v 1. rade, k odvolacím námietkam (viď ods. 5. až 7. odôvodnenia tohto rozhodnutia) uvádza nasledovné:

30. Odvolací súd uvádza, že sa v plnej miere stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, podľa ktorého žalovaná v 1. rade žiadnym spôsobom nepreukázala právny titul vo vzťahu k užívaniu nehnuteľností, ktorých vlastníkom je žalobca. V zmysle zásady civilného sporového konania, ktoré je ovládané zásadou formálnej pravdy a kontradiktórnosti konania, súd v zásade nevykonáva dôkazy z vlastnej iniciatívy, ale len na základe aktivity sporových strán. V tejto súvislosti sa odvolací súd stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie, podľa ktorých žalovaná v 1. rade neunesla dôkazné bremeno ohľadne svojich tvrdení tak o existencii nájomnej zmluvy medzi žalobcom a žalovanými (prípadne len žalovanou v 1. rade) ako aj o existencii dohody o odplate formou vykonávania prác na nehnuteľnostiach. Nepostačuje totiž iba tvrdiť určitú skutočnosť, ale túto je potrebné aj preukázať dôkaznými prostriedkami. Odvolací súd preto poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3M Cdo 6/2010, podľa ktorého: „Okruh rozhodujúcich skutočností, ktorých sa týkajú povinnosti tvrdenia a označenia dôkazov na preukázanie tvrdení, je daný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer účastníkov konania. Táto norma zásadne určuje tak rozsah dôkazného bremena (okruh skutočností, ktoré musia byť preukázané), ako aj nositeľa dôkazného bremena. Tak napríklad v konaní o zaplatenie dlhu z určitej zmluvy má žalobca (veriteľ) povinnosť bremeno tvrdenia v tom, že so žalovaným (dlžníkom) uzavrel zmluvu, že na jej základe poskytol žalovanému určité plnenie a že žalovaný za toto plnenie neposkytol riadne a včas dohodnutú náhradu (odplatu). Na povinnosť tvrdenia nadväzuje povinnosť

označiť dôkazy preukazujúce tvrdené skutočnosti; žalobcu zaťažuje dôkazné bremeno preukázať uzavretie zmluvy a poskytnutie plnenia podľa nej. Pokiaľ sú tieto skutočnosti preukázané, žalobca uniesol tak bremeno tvrdenia, ako aj bremeno dôkazu. Žalovaný (dlžník) nie je procesným subjektom, ktorého by sa vyššie spomenuté procesné povinnosti netýkali; pokiaľ sa chce v konaní úspešne brániť, musí tvrdiť, že za poskytnuté plnenie zaplatil a na svoje tvrdenie musí označiť dôkazy. Teória v tejto súvislosti hovorí o tzv. presúvaní dôkazného bremena. Ide tu o rozdelenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena medzi účastníkov konania v závislosti na aktuálnom stave (priebehu) konania a na tom, ako právna norma vymedzuje práva a povinnosti účastníkov hmotnoprávneho vzťahu.“

31. S poukazom na vyššie citované rozhodnutia možno konštatovať, že sporová strana nenesie v konaní iba dôkazné bremeno, ale aj bremeno tvrdenia, a to bez ohľadu na to, či ide o stranu žalobcu alebo stranu žalovanú. Bremeno tvrdenia je explicitne vyjadrené aj v základných princípoch CSP, v Čl. 8, podľa ktorého sú strany sporu povinné označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie vo veci a podprieť svoje tvrdenia dôkazmi, a to v súlade s princípom hospodárnosti a podľa pokynov súdu. Z citovaného ustanovenia Čl. 8 CSP nevyplýva len povinnosť tvrdiť skutočnosti slúžiace na procesný útok alebo procesnú obranu, ale aj ďalšie kritérium, a to časové. Nový procesnoprávny kódex (oproti predchádzajúcemu Občianskemu súdnemu poriadku) kladie väčší dôraz na efektívnosť a rýchlosť súdnych konaní ako jedného z atribútov práva na spravodlivý proces vychádzajúc z Čl. 48 ods. 2 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „Ústava SR“) ako aj z Článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach. Kritérium efektívneho, t. j. rýchleho a zároveň hospodárneho konania však CSP nekladie len na súdne orgány, ale tiež na samotné sporové strany. Toto kritérium je potom konkrétnejšie vyjadrené napr. v ust. § 153 a 154 CSP (sudcovská a zákonná koncentrácia konania). Pokiaľ teda žalovaná v 1. rade (resp. aj žalovaný v 2. rade) po celý čas konania neprodukovala žiadne dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, možno sa len stotožniť so záverom súdu prvej inštancie o neunesení dôkazného bremena. Neunesenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena sa však netýka len prvotných úkonov v rámci civilného konania (ako napr. odpor proti platobnému rozkazu), ale strana sporu je povinná reagovať a na ďalšie vyjadrenia, nároky a prípadne spochybnenia tvrdení protistrany, čo však žalovaná v 1. rade neurobila. Vyjadrenia žalovanej v 1. rade nielen v priebehu konania, ale aj v odvolaní zostali v rovine tvrdení bez ich podpory relevantnými dôkazmi, a preto súd, rešpektujúc Čl. 11 ods. 4 CSP (súd pri rozhodovaní berie do úvahy len skutočnosti, ktoré vyšli najavo v tomto konaní), dospel k záveru o nedôvodnosti procesnej obrany a odvolacích námietok žalovanej v 1. rade. Pokiaľ žalovaná v 1. rade poukázala na súhlas žalobcu s užívaním nehnuteľnosti, pre súd prvej inštancie bol rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozhodnutia a v tom čase bolo bez pochyb preukázané, že tento súhlas bol žalobcom odvolaný, a preto už neexistuje právny titul, pre ktorý by žalovaná v 1. rade mohla nehnuteľnosť užívať. Tomu zodpovedá právo žalobcu na nerušené užívanie jeho vlastníctva, čo znamená povinnosť žalovaných nehnuteľnosti vypratať. Čo sa týka lehoty na plnenie, t. j. vypratanie nehnuteľnosti, ktorú považovala žalovaná v 1. rade za neprimeranú, odvolací súd konštatuje, že sa stotožnil s lehotou určenou súdom prvej inštancie, ktorú považoval za dostatočnú, keďže žalovaná v 1. rade opätovne ničím nepreukázala, že sú tú také skutočnosti, ktoré by jej bránili nehnuteľnosti v stanovenej lehote vypratať.

32. Pokiaľ ide o druhý odvolací dôvod vymedzený žalovanou v 1. rade, odvolací súd dospel k záveru, že z vykonaného dokazovania ani z obsahu spisu nezistil žiadne konanie na strane žalobcu, ktoré by mohlo byť charakterizované ako konanie v rozpore s dobrými mravmi; práve naopak. Žalobca po dlhú dobu umožnil žalovanej v 1. rade ako aj žalovanému v 2. rade užívať jeho nehnuteľnosť bez nároku na odplatu a je to práve žalovaná v 1. rade, ktorá zneužívala jeho benevolentnosť. Preto považoval túto námietku za absolútne neopodstatnenú. Zároveň odvolací súd poznamenáva, že žalovaná v 1. rade svoje tvrdenia o trestnoprávnom konaní žalobcu žiadnym spôsobom nepreukázala.

33. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP je daný vtedy, ak súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Tento odvolací dôvod je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd posúdi vec po právnej stránke a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenie nemá oporu vo vykonanom dokazovaní vtedy, ak výsledok hodnotenia dôkazov súdom nezodpovedá ust. § 191 ods. 1 CSP, pretože súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré nevyplývali z vykonaného dokazovania a nevyšli najavo inak alebo neprihliadol na rozhodné skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli najavo inak alebo že je v hodnotení dôkazov alebo skutočnosti z hľadiska ich závažnosti, zákonnosti a pravdivosti logický rozpor. Z odôvodnenia súdu prvej inštancie nevyplýva, že by niektoré dôkazy nevykonal alebo že by ich vyhodnotil tak, že dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam.

34. Pokiaľ ide o odvolanie žalovanej v 1. rade voči výroku II. napadnutého rozhodnutia o trovách konania, žalovaná v 1. rade neuviedla vo svojom odvolaní vo vzťahu k tomuto výroku žiadnu odvoláciu

argumentáciu, a preto odvolací súd nemohol podrobiť tento výrok náležitému odvolaciemu prieskumu. Napriek tomu nevzhladol pochybenie v odôvodnení súdu prvej inštancie k tomuto výroku a považuje ho za vecne a právne správny, keďže žalovaná v 1. rade bola v konaní neúspešná v rozsahu 100 % uplatneného nároku.

35. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

36. Podľa § 396 ods. 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

37. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

38. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

39. Keďže žalobca bol v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešný, odvolací súd mu výrokom II. tohto rozhodnutia priznal voči žalovanej v 1. rade nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. O výške trov rozhodne súd prvej inštancie.

40. Toto rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 - 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť byť zastúpený advokátom neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, ak je dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa alebo ak je dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.